

TEST PRZED MATURĄ 2007

MODELE ODPOWIEDZI DO PRZYKŁADOWEGO ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

ZAKRES PODSTAWOWY

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale sens musi być **synonimiczny** wobec modelu. Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Część I

Nr zadania	Odpowiedzi	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
1.	Ataki krytyków spod znaku Młodej Polski i przybyszowszczyzny, ośmieszanie, oskarżanie Bałuckiego o tworzenie szmiry i sprzyjanie gustom filisterskim	1	
2.	<i>Grube ryby</i> , <i>Dom otwarty</i> , <i>Klub kawalerów</i> , komedie	2	wymienienie tytułów – 1 pkt wskazanie gatunku – 1 pkt
3	„niemalże w każdej warszawskiej kamienicy jest <<parę bab>>, które potrafią lepiej pisać o Nałkowskiej”	1	
4	Uważa, że nikt za 20 lat do twórczości Parnickiego nie sięgnie.	1	
5	np. dlatego, że pisała o ziemiach, które na zawsze odpadły od Polski, interesowała się kulturą ludową, dzisiaj już zapomnianą, jej twórczość jest dziś rodzajem skansenu, zdezaktualizował się opisywany przez nią system gospodarki	2	za podanie dwóch przykładów – 2 pkt, jednego – 1 pkt
6	o prognozy i zainteresownia czytelnice w przyszłości	1	
7	można w niej znaleźć ploteczki o biźnich, wiedzę o epoce, w której żyli i tworzyli autorzy, uczy krytycyzmu historyków	3	po 1 pkt za każdy przykład
8	np. kpina z uznanych bohaterów literackich, aluzje natury politycznej, kpina z kanonu lektur szkolnych	2	za podanie jednego przykładu – 1 pkt, za dwa – 2 pkt
9	Jest rejestrem narodowych nieszczęść, a może stać się obiektywną opowieścią o przeszłości.	2	po 1 pkt za odpowiedź
10	Szajnochę, Kubalę, Brücknera	1	

11	np. Teza: Dzieła ulegają dezaktualizacji Argumenty: – twórczością Elizy Orzeszkowej będą interesowali się wyłącznie etnolodzy – brak zainteresowania prozą Parnickiego – dziś nikt nie fascynuje się Siłaczką i doktorem Judymem Wniosek: Nigdy nie mamy pewności, które dzieła będą wciąż czytane, mimo upływu czasu i staną się lekturą potomnych	3	po 1 pkt za każdą część
12	a	1	

Część II

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (0–25 pkt)

1. Rozpoznanie wstępne (0–2)

- gatunki: powieść historyczna, epepeja narodowa
- motyw przemiany duchowej bohatera osią konstrukcyjną obu utworów
- epoki: pozytywizm, romantyzm

2. Elementy świata przedstawionego (0–2)

Potop

wojna polsko-szwedzka (tzw. potop), rola Jasnej Góry (symbolika miejsca w życiu narodu i bohatera powieści), dbałość o autentyzm wydarzeń

- mistycyzm sceny

Pan Tadeusz

wojny napoleońskie, przygotowanie do powstania na Litwie i wojny Napoleona z Rosją, realizm scen ukazujących życie w Soplicowie

- mistycyzm w scenie śmierci Jacka Soplicy

3. Opis wewnętrznych rozterek bohatera *Potopu*, charakterystyka (0–4)

– duchowe cierpienie, wątpliwości, niepewność, obawa o własne szczęście i o losy ojczyzny, poczucie winy i przyczynienie się do nieszczęścia ojczyzny i Oleńki, świadomość dopuszczenia się zdrady, bojaźń boża, chęć odpokutowania, ufność pokładana w Najświętszej Pannie, radość ze spowiedzi i wyznania win, postanowienie odmiany życia i pokuty pod wpływem kazania ojca Kordeckiego

4. Źródła i skutki duchowej przemiany – porównanie obu bohaterów

Potop (0–3)

- miłość do Oleńki, chęć jej odzyskania, obudzenie się świadomości narodowej, przekonanie o zdradzie Radziwiłłów, wpływ kazania ojca Kordeckiego, rola Jasnej Góry w przemianie bohatera, utwierdzenie się w woli poprawy
- zmiana nazwiska, odkupienie win wobec szlachty laudańskiej, wobec króla i ojczyzny
- zrehabilitowanie Kmicica podczas mszy św. listem od króla, nagrodzenie starostwem upickim

Pan Tadeusz (0–3)

- nieszczęśliwa miłość do Ewy Horeszkówny powodem zaplątania się bohatera w zabójstwo i podejrzewanie go o zdradę ojczyzny, chęć odkupienia win,
- zmiana nazwiska, wstąpienie do klasztoru, poświęcenie się dla ojczyźnie, zmazanie win wobec Horeszków i kraju
- pośmiertna rehabilitacja Jacka Soplicy w czasie mszy św, przyznanie odznaczenia Legii Honorowej

5. Funkcje motywu przemiany w tekście

Potop (0–2)

- oś konstrukcyjna powieści
- funkcja moralizatorska, wzór postępowania, możliwość zawrócenia z błędnej drogi i odkupienia winy,
- motyw „ku pokrzepieniu serc” – stworzenie heroicznej kreacji bohatera i jego drogi pozytywnej przemiany

Pan Tadeusz (0–2)

- oś konstrukcyjna łącząca przeszłość z terażniejszością
- Jacek Soplica – symbol i nowy wzór patriotyzmu
- ukazanie moralnej odnowy człowieka dzięki miłości do ojczyzny

6. Podsumowanie (0–5)

Pełne podsumowanie – 5 pkt

Dostrzeżenie podobieństw kreacji bohaterów, wskazanie na *Pana Tadeusza* jako źródło inspiracji Henryka Sienkiewicza, dostrzeżenie i skomentowanie podobieństw a w konstrukcji przemiany duchowej bohaterów, wskazanie na popularność motywu przemiany warchoła w patriotę, moralistyczny wymiar przemiany, kształtowanie wzorca osobowego.

Częściowe podumowanie – 2 pkt

Dostrzeżenie podobieństw w kreacjach bohaterów, wskazanie najważniejszych przyczyn przemian i funkcji przez nie spełnianych.

Próba podsumowania – 1 pkt

Dostrzeżenie podobieństw bohaterów.

II. KOMPOZYCJA (0–5 pkt)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym – 5 pkt
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna graficznie wyodrębnienie głównych części – 3 pkt
- wskazująca na podjęcie próby podporządkowania tekstu, na ogół spójna – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów

III. STYL (0–5 pkt)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka – 5 pkt

- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka – 3 pkt
- na ogół komonikatywny, dopuszczalne schematy językowe – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (0–12 pkt)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne słownictwo, frazeologia i fleksja – 12 pkt
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne fleksja, składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja – 9 pkt
- język w całej pracy komonikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia – 6 pkt
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych – 3 pkt
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, słownikowych i frazeologicznych – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (0–3 pkt)

- bezbłędna ortografia 3; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy) – 3 pkt;
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja – 2 pkt
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów) – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY (0–4)